

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в научна област: 2. Хуманитарни науки, професионално направление: 2.3. Философия, научна специалност „Социална философия“ с автор Светлин Одаджиев на тема:

„Жената в китайското общество: традиции и промени“,
от доц. д-р Гергана Миролубова Попова (ЮЗУ „Неофит Рилски”,
катедра „Философски и политически науки”)

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съгласно Заповед No 1607 от 06.10.2020 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Рецензията е възложена с решение на членовете на научното жури за провеждане на процедурата по защитата на дисертацията.

Декларирам, че не съм свързано лице по смисъла на § 1, т.5 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с дисертанта, както и че нямам частен интерес, който би могъл да влияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на работата ми като член на журито по тази процедура.

I. Кратка биографична информация за дисертанта.

Авторът на дисертацията Светлин Одаджиев е роден в гр. Казанлък. Получава образователна степен бакалавър по философия в ЮЗУ „Неофит Рилски“, а магистърска степен – по програма „Философия и култура на Изтока“ в Софийски университет „Св. Климент Охридски“. От 2017 г. е редовен докторант по „социална философия“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и през 2020 г. е отчислен с право на защита. Работи като учител по философия в гр. Казанлък.

II. Данни за дисертацията и автореферата.

Представеният дисертационен труд на тема: „Жената в китайското общество: традиции и промени“ е в общ обем 195 страници и е структуриран в увод, три глави, заключение, две приложения и използвана литература. Библиографията обхваща 112 източника, които включват както философски, така и политико-икономически и публицистични заглавия. На български език са 22 източника, на английски език – 81, на руски – 7 и на испански език – 2 източника.

Авторефератът е от 23 страници, следва изложението в дисертацията и представя коректно основните моменти в нейното съдържание. В заключението на автореферата са формулирани приносите на изследването, които отразяват достоверно постиженията на рецензирания труд и могат да бъдат приети за достижение на неговия автор. Посочени са и публикации в научни издания, представящи основните теоретични тези на дисертацията.

В дисертацията и автореферата, както и в представените публикации, свързани с темата на дисертацията, не установих наличие на плагиатство.

III. Съдържание и основни моменти в дисертацията.

Дисертацията е посветена на актуалната проблематика за мястото на жената в едно конкретно общество. Този проблем докторантът си поставя за цел да разгледа в специфичния контекст на китайската духовна традиция, базирана върху идеята за непрестанно движение и промяна. Както посочва уводът на изследването: характерно за китайския светоглед е виждането, „в което покоят и движението, променливостта и постоянството, многостранната трансформация и строгият ред са не толкова противоположности колкото взаимодопълващи се аспекти на цялото“ (с. 3). В този смисъл въпросът за мястото на жената в китайското общество, тематизиран в дисертацията, има две основни измерения. От една страна той се вписва в актуалните социално-философски теоретизации върху мъжкото господство, неговите идеологически и

социално-политически причини и следствия и пречките и достиженията при еманципирането на жената в съвременния свят. От друга страна, чрез интерпретацията на конкретния предмет на изследването в перспективата на динамиката на отношението между постоянство и промяна в китайската мисъл, дисертацията дава възможност за формулиране на определени философски изводи както относно своеобразието на самата китайска философско-религиозно традиция, евентуалното ѝ разрушаване и устойчивост, така и върху спецификите на човешкото съществуване в нейните рамки.

В подобен план уводът определя основната (хипо)теза на изследването, според която „в съзвучие с китайското философско виждане, че промените следват определени повтарящи се структури, устойчивостта на традиционното във виждането за мястото на жената, което идва от най-древни времена, се запазва в една или друга форма, въпреки наблюдаваните промени в социално отношение“ (с. 9). Целта на дисертационния труд е да докаже евентуалната валидност на тази хипотеза в контекста на китайските религиозно-философски учения и практики, на социалното инженерство в Китай по времето на Мао и на настъпилите промени в посткомунистическия период.

Следвайки тази цел, първа глава: „Жената в древен и класически Китай“ разглежда духовните и философски учения и традиции, формирали китайското общество и светоглед, както и развитието им от древността до началото на ХХ в. Дисертационният труд се фокусира върху тяхното влияние за изграждане на представата за жената в китайското общество. Докторантът анализира конфуцианството, даоизма и будизма, акцентирайки най-вече върху конфуцианската традиция, доколкото, според изказаната от него теза, именно то дефинира главния дискурс за пола в Китай от династията Хан нататък.

Втора глава, озаглавена: „Положението на жената по времето на Мао“ е посветена на зараждането и установяването на китайския комунистически социално-инженерен проект и неговото значение за евентуалните промени в мястото на жената в китайското общество. Главата е разделена на шест параграфа като всеки един разглежда различен историко-културен период и аспект от развитието на комунистическата идеология и нейното въздействие върху живота на жената в семейната и обществената сфери.

Трета глава: „Жената в пост-маоистски и модерен Китай” тематизира положението на жената в съвременен Китай. Тази част от изследването акцентира върху връзката на съвременните социално-икономически процеси в Китай с еманципирането на китайските жени, тяхното сексуално и социално освобождение и издигането им в обществената йерархия.

IV. Приноси:

Дисертационният труд представлява обширно изследване върху една слабо изследвана в България тема. Като негово основно достойнство може да се посочи коректната работа с философски, исторически, социологически и правни източници и успешното концептуализиране на огромен емпиричен материал през призмата на китайската философско-религиозна традиция и нейните трансформации през вековете. В този план дисертацията представлява принос както към изследванията на пола, така и към спецификите на китайската мисъл и общество през призмата на един конкретен проблем.

V. Критични бележки и въпроси:

Все пак към предложената дисертация могат да бъдат отправени някои критични бележки и въпроси:

1. На първо място това е вътрешната нехомогенност на дисертацията. Ако в първа глава докторантът прави опит да анализира духовно-философските основания, които конституират

ролята на жената в китайското общество, то във втора и трета глава подобен анализ почти липсва.

2. На второ място, дисертацията набляга на уникалността на китайската традиция, базирана едновременно върху промяната и устойчивостта и съответно – на специфичните очертания на ролята на жената в Китай, и на Запад. И все пак, въпреки различните „идеологически“ основания, не следва ли промяната в мястото на жените едни и същи пътища и в Китай, и на Запад. Не представляват ли разнообразните модуси на подчинение на жената и женското начало конкретни прояви на сходни структури на „мъжкото господство“ в патриархалните общества.

VI. Заключение

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Условието и реда за придобиване на научна и образователна степен „доктор“ в ЮЗУ. Въпреки някои слаби места дисертацията представлява обширно и задълбочено изследване по една актуална и слабо позната у нас тема. Затова подкрепям дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат положително становище за присъждане на Светлин Митрев Одаджиев на научна и образователна степен „доктор“ по професионално направление – 3. Философия, научна специалност – Социална философия.

13.11.2020 г.

Доц. д-р Гергана Попова